অসমীয়া লোক বিশ্বাস, লোক উৎসৱ আৰু লোকাচাৰৰ এটি চমু পৰিচয়

শ্ৰীৰিংকু বড়ো

অসমীয়া বিভাগ

এ এছ বি চি মহাবিদ্যালয়

লোক বিশ্বাসঃ

লোকসমাজত পুৰুষানুক্ৰমে চলি অহা আৰু মানুহে যুক্তি-বিচাৰ নকৰাকৈ বা গভীৰ বিশ্বাসেৰে মানি অহা ধাৰণা, বিশ্বাস বা চিন্তাধাৰাক লোক বিশ্বাস বোলে। এই বিশ্বাসসমূহ কোনো লিখিত গ্ৰন্থৰ পৰা সৃষ্টি হোৱা নহয়; বৰং মানুহৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ অভিজ্ঞতা, প্ৰকৃতিৰ সৈতে থকা সম্পৰ্ক আৰু পৰম্পৰাৰ মাজেদি গঢ় লৈ উঠে। লোক বিশ্বাসে এখন সমাজৰ মানসিকতা, সংস্কৃতি আৰু জীৱন-ধাৰণৰ পদ্ধতিৰ পৰিচয় দিয়ে। অসমীয়া সমাজতো বিভিন্ন ধৰণৰ লোক বিশ্বাস প্ৰচলিত হৈ আহিছে। যেনে—ঘৰৰ পৰা কোনো শুভ কামত ওলাই যাওঁতে কিছুমান মানুহে শুভ লক্ষণ দেখিবলৈ বিচাৰে। আকৌ, কিছুমান বিশেষ চৰাইৰ মাত বা কোনো বিশেষ ঘটনাক শুভ-অশুভৰ সংকেত হিচাপে গণ্য কৰা হয়। বহু ঠাইত সপোনৰ লগতো বিভিন্ন বিশ্বাস জড়িত হৈ আছে। যেনে-

অসমত ‘কাউৰীয়ে মাতিলে আলহী আহিব’ বুলি এটা জনবিশ্বাস প্ৰচলিত। অৰ্থাৎ ঘৰৰ চোতালত কাউৰীয়ে বিশেষ ধৰণে মাতিলে কোনো আলহী অহাৰ সম্ভাৱনা আছে বুলি বহুতে বিশ্বাস কৰে। বৈজ্ঞানিকভাৱে ইয়াৰ কোনো নিশ্চিত ভিত্তি নাথাকিলেও এই ধৰণৰ বিশ্বাস লোকসমাজৰ সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাৰ অংশ হৈ আছে। সেয়ে, লোক বিশ্বাস কেৱল অন্ধবিশ্বাস নহয়; ইয়াৰ মাজত এখন সমাজৰ অতীত অভিজ্ঞতা, প্ৰকৃতি-পৰ্যবেক্ষণ আৰু জীৱনবোধৰ বহু কথা সংৰক্ষিত হৈ থাকে।

লোক উৎসৱঃ

লোকসমাজৰ সাধাৰণ মানুহে পৰম্পৰাগতভাৱে সমূহীয়াভাৱে পালন কৰি অহা উৎসৱক লোক উৎসৱ বোলে। এই উৎসৱসমূহ সাধাৰণতে কৃষি, ঋতু-পৰিৱৰ্তন, ধৰ্মীয় বিশ্বাস, প্ৰকৃতি আৰু সামাজিক জীৱনৰ সৈতে ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত। লোক উৎসৱত গান, নৃত্য, বাদ্য, খাদ্য-পৰম্পৰা, সাজ-পোছাক আৰু সামাজিক মিলন আদি বিভিন্ন দিশ প্ৰকাশ পায়।অসমৰ লোকজীৱনত বিহু হৈছে লোক উৎসৱৰ এক উৎকৃষ্ট উদাহৰণ। বিশেষকৈ বহাগ বিহু, কাতি বিহু আৰু মাঘ বিহু—এই তিনিটা বিহুৰ সৈতে অসমীয়া কৃষিজীৱন আৰু লোকসংস্কৃতি গভীৰভাৱে জড়িত। বহাগ বিহুত নতুন বছৰক আদৰণি জনোৱা হয় আৰু গৰু বিহু, মানুহ বিহু, বিহু নাম, বিহু নৃত্য আদি পালন কৰা হয়। মাঘ বিহুত খেতি চপোৱাৰ আনন্দ প্ৰকাশ পায় আৰু ভোজ-ভাত, মেজি জ্বলোৱা আদি পৰম্পৰা দেখা যায়।যেনে-

মাঘ বিহুৰ উৰুকাৰ নিশা গাঁৱৰ মানুহে একেলগে ভোজ-ভাত খায় আৰু পিছদিনা পুৱাই মেজি জ্বলাই অগ্নিক প্ৰণাম কৰে। ইয়াৰ জৰিয়তে সামাজিক সম্প্ৰীতি আৰু সমূহীয়া আনন্দৰ প্ৰকাশ ঘটে।লোক উৎসৱে মানুহক একত্ৰিত কৰে, পৰস্পৰৰ মাজত সম্পৰ্ক দৃঢ় কৰে আৰু পুৰণি পৰম্পৰা নতুন প্ৰজন্মলৈ কঢ়িয়াই নিয়ে। সেয়েহে লোক উৎসৱ এখন সমাজৰ জীৱন্ত সাংস্কৃতিক পৰিচয়।

লোকাচাৰঃ

লোকসমাজত দীৰ্ঘদিন ধৰি পৰম্পৰাগতভাৱে চলি অহা ৰীতি-নীতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ আৰু সামাজিক প্ৰথাক লোকাচাৰ বোলে। জন্মৰ পৰা মৃত্যুলৈ মানুহৰ জীৱনৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ত লোকাচাৰৰ প্ৰভাৱ দেখা যায়। বিবাহ, জন্ম, মৃত্যু, পূজা-পাৰ্বণ, অতিথি আপ্যায়ন, কৃষিকাৰ্য আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে বিভিন্ন লোকাচাৰ পালন কৰা হয়।লোকাচাৰ সাধাৰণতে কোনো এটা সমাজৰ পৰম্পৰা আৰু সামাজিক অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত। ইয়াৰ জৰিয়তে সমাজৰ মূল্যবোধ, শিষ্টাচাৰ, পাৰস্পৰিক সন্মান আৰু ঐক্যৰ ভাব প্ৰকাশ পায়।যেনে-

অসমীয়া সমাজত বিয়াৰ সময়ত কইনাক জোৰোণ দিয়া, তামোল-পাণেৰে অতিথিক আদৰণি জনোৱা, বা কোনো শুভ অনুষ্ঠানত জ্যেষ্ঠজনৰ পৰা আশীৰ্বাদ গ্ৰহণ কৰা আদি লোকাচাৰৰ অন্তৰ্গত। এইবোৰৰ জৰিয়তে আত্মীয়তা, সন্মান আৰু সামাজিক সম্পৰ্কৰ প্ৰকাশ ঘটে।সেইদৰে শিশুৰ জন্মৰ পাছত নামকৰণ, বিভিন্ন পৰম্পৰাগত অনুষ্ঠান পালন কৰা আদি ৰীতি-নীতিও লোকাচাৰৰ ভিতৰত পৰে। অঞ্চল আৰু জনগোষ্ঠীভেদে লোকাচাৰৰ ৰূপ বেলেগ বেলেগ হ'ব পাৰে।

সামগ্ৰিক ভাৱে কবলৈ হ'লে লোক বিশ্বাস, লোক উৎসৱ আৰু লোকাচাৰ—এই তিনিওটা লোকসংস্কৃতিৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ অংগ। লোক বিশ্বাসে মানুহৰ চিন্তা আৰু বিশ্বাসৰ পৰিচয় দিয়ে, লোক উৎসৱে সমূহীয়া আনন্দ আৰু সামাজিক ঐক্য প্ৰকাশ কৰে আৰু লোকাচাৰে সমাজৰ পৰম্পৰাগত ৰীতি-নীতি সংৰক্ষণ কৰে। এইবোৰৰ মাজেদি এখন সমাজৰ অতীত, সংস্কৃতি আৰু জীৱনধাৰাৰ ছবি স্পষ্ট হৈ উঠে। সেয়েহে আধুনিকতাৰ প্ৰভাৱৰ মাজতো আমাৰ লোকবিশ্বাস, লোক উৎসৱ আৰু লোকাচাৰসমূহক সংৰক্ষণ আৰু নতুন প্ৰজন্মৰ মাজত পৰিচিত কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয়।